Eerste Kamer der Staten-Generaal

Inhoudelijke Ondersteuning

Den Haag, 24 mei 2006

Aan de leden en de plv. leden van de Vaste Commissie
voor Justitie

OVERZICHT van stemmingen in de Tweede Kamer betreffende wetsvoorstel:

30164 Wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten ter verruiming van de mogelijkheden tot opsporing en vervolging van terroristische misdrijven

EINDSTEMMING WETSVOORSTEL: het wetsvoorstel is op 23 mei 2006 aangenomen door de Tweede Kamer. De fractie van GroenLinks stemde tegen.

AANGENOMEN AMENDEMENT

Nieuw onderdeel Aa in artikel I
17 (Wolfsen en Weekers)
Dit amendement beoogt periodieke rechterlijke toetsing van onthouding van processtukken open te stellen. Nu de voorgestelde wijziging van artikel 66, derde lid, Sv ertoe strekt dat de periode gedurende welke de verdachte van een terroristisch misdrijf de kennisneming van bepaalde processtukken kan worden onthouden met ten hoogste twee jaren wordt verlengd, komt het de ondergetekenden geraden voor de verdachte, wiens eerdere bezwaarschrift ongegrond is verklaard en aan wie de kennisneming van de processtukken nog steeds wordt onthouden, het recht te geven de beslissing tot onthouding van de processtukken periodiek ter toetsing voor te leggen aan de raadkamer van het bevoegde gerecht. Zij onderschrijven in dezen de opvatting van de Minister van Justitie dat een dergelijke uitbreiding van de rechterlijke controle op de geheimhouding van processtukken goed past binnen de bestaande systematiek en de waarborgen tegen een onevenwichtige afweging van enerzijds het belang van het onderzoek en anderzijds het verdedigingsbelang vergroot (Kamerstukken II, 2005–2006, 30 164, nr. 12, p. 17).
Aangenomen. Tegen: Groep Wilders

Amendementen zijn in de volgorde van stemming – op artikelnummer – weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties.
Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8→ **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

VERWORPEN EN INGETROKKEN AMENDEMENTEN

Artikel I, vervallen van de onderdelen A en B
9 (De Wit)
De mogelijkheid van langere gevangenhouding die tot gevolg heeft dat het dossier langer geheim blijft voor de verdediging, met als doel dat de informatie niet «op straat» belandt wordt geschrapt. Ten eerste herstelt dit amendement het recht van de verdediging om informatie die het nodig heeft om zich voor te bereiden op het proces tijdig te verkrijgen. Ook stimuleert dit een spoedige behandeling van de zaak.
Ingetrokken

Artikel I, onderdeel B
14 (De Wit)
De termijn van maximaal 27 maanden geheimhouding van de processtukken geeft de verdediging een te grote achterstand bij het voorbereiden van de zaak en brengt het gevaar met zich mee dat het Openbaar Ministerie eenzijdig onderzoek doet zonder de mogelijkheid tot inhoudelijke bijsturing. De mogelijkheid van de mini-instructie kan immers pas worden verwezenlijkt indien de verdachte enigszins bekend is met de richting en focus van het OM. De mogelijkheid die het OM heeft om de processtukken langer geheim te houden in verband met langlopende onderzoeken en het gebruik van materiaal van inlichtingendiensten wordt wel onderkend. Deze geheimhouding mag echter niet langer duren dan 6 maanden bovenop de bestaande 104-dagen regeling. Dit spoort het OM aan om de zaak voortvarend op te pakken en biedt de verdachte de mogelijkheid om tijdig in te grijpen als het onderzoek te eenzijdig wordt gedaan naar zijn mening.
Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, PvdA en Groep Lazrak

Artikel I, onderdeel C
10 (De Wit)
Het vervallen van ernstige bezwaren voor terroristische misdrijven komt met dit amendement alleen aan de orde ingeval van een misdrijf waarop een gevangenisstraf van ten minste 8 jaar staat.
Verworpen. Voor: SP en GroenLinks

Diverse artikelen
11 (De Wit)
De systematiek van de wet Bijzondere Opsporingsbevoegdheden (wet BOB) is gebaseerd op de verdenking of het redelijk vermoeden van schuld. In het huidige wetsvoorstel worden de bevoegdheden analoog overgezet maar wordt de eis van een verdenking losgelaten en vervangen door de minder zware eis van «aanwijzing van een terroristisch misdrijf».
Dat houdt in dat er niet meer van uit gegaan kan worden dat iemand tegen wie de opsporingsmethoden worden ingezet ook als verdachte kan worden aangemerkt. In de jurisprudentie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (met name Klass, 51 029/71) komt naar voren dat in dit geval een rechterlijke toets (of parlementaire controle op individueel niveau) noodzakelijk is. Deze rechterlijke toets is in een groot deel van de bevoegdheden niet opgenomen.

Omdat de drempel voor het toepassen van de bevoegdheden verlaagd wordt, dient de toets op de toepassing verzwaard te worden. Dit kan ook worden afgeleid uit de toelichting bij de Wet bevoegdheid vorderen gegevens, kamerstuk 29 441, nr. 3, p. 6 dat er bij een verdacht persoon meer opsporingsmogelijkheden zijn dan bij niet-verdachte personen. Personen tegen wie aanwijzingen zijn van een terroristisch misdrijf zijn niet verdacht. Daarom eist de jurisprudentie een volle rechterlijke toets voor het uitoefenen van deze bevoegdheden.
Verworpen. Voor: SP en GroenLinks

Diverse artikelen
18 (Wolfsen)
Dit amendement strekt ertoe een regeling in het leven te roepen voor de vergoeding van schade die is veroorzaakt door de opsporing van terroristische misdrijven.
Ondergetekende hecht grote waarde aan een regeling van schadevergoeding wegens – al dan niet onrechtmatig – strafvorderlijk optreden. Voorkomen dient te worden dat burgers onnodig worden belast met schadeveroorzakend overheidsoptreden. Een regeling van schadevergoeding versterkt de legitimiteit van en vergroot het maatschappelijke draagvlak voor strafvorderlijk optreden. Ondergetekende neemt als vanzelfsprekend aan dat de politie en het openbaar ministerie in voorkomende gevallen adequaat zullen reageren op burgers die stellen schade te hebben geleden als gevolg van strafvorderlijk optreden. Voor die gevallen echter, waarin partijen onderling niet tot een bevredigende oplossing kunnen komen, dient naar zijn mening het Wetboek van Strafvordering te voorzien in een eenvoudige, informele en snelle wijze van afdoening van het geschil, als alternatief voor de vaak kostbare en tijdrovende civielrechtelijke procedure. In dit licht juicht hij het voornemen van de Minister van Justitie van harte toe om – naar aanleiding van het project Strafvordering 2001 – een algemene regeling van schadevergoeding op te nemen in het Wetboek van Strafvordering. Een daartoe strekkend wetsvoorstel zou spoedig mogelijk, en in elk geval voor het einde van de huidige regeerperiode, bij deze Kamer aanhangig gemaakt moeten worden. In aanmerking genomen dat het onderhavige wetsvoorstel een verruiming van de mogelijkheden tot aanwending van bijzondere bevoegdheden meebrengt, bestaat de mogelijkheid dat, naarmate meer aandacht en inzet wordt gericht op het voorkomen van terroristische misdrijven, achteraf wordt vastgesteld dat dwangmiddelen en bijzondere bevoegdheden ten onrechte zijn aangewend. Tegenover een verruiming van de mogelijkheden tot opsporing en vervolging van terroristische misdrijven dient dan ook een verruiming van de mogelijkheid van schadevergoeding te staan voor individuele burgers die in hun belangen zijn geraakt. In afwachting van de door de Minister van Justitie in het vooruitzicht gestelde algemene regeling van schadevergoeding voor strafvorderlijk optreden, stelt ondergetekende daarom voor om een – beperkte – bijzondere regeling te treffen voor schadevergoeding voor – kort gezegd – opsporing en van terroristische misdrijven, die bij de inwerkingtreding van de algemene regeling kan komen te vervallen. De voorgestelde regeling is grotendeels ontleend aan de artikelen 89 e.v. Sv.
De voorgestelde bijzondere regeling komt te gelden voor dwangmiddelen en bijzondere bevoegdheden die zijn aangewend bij de opsporing – in de zin van artikel 132a Sv – van terroristische misdrijven. Uitgezonderd zijn de zogenaamde zoekbevoegdheden als bedoeld in de artikelen 126zk tot en met 126zm Sv. Deze bevoegdheden zijn niet bijzondere ingrijpend van aard. Bovendien blijkt in de praktijk van de toepassing van de WED en de WWM, waaraan de zoekbevoegdheden zijn ontleend, dat de bestaande procedures voor afhandeling van klachten en schadeclaims de betrokkene voldoende waarborgen bieden voor een adequate reactie. Voor de gewezen verdachte blijft artikel 89, eerste en tweede lid, Sv gelden.

Voorzover hij dan ook stelt schade te hebben geleden ten gevolge van ondergane verzekering, klinische observatie, voorlopige hechtenis of uitleveringsdetentie op Nederlands verzoek, moet hij op grond van die bepaling een verzoek indienen.
Voor wat betreft het criterium voor de toekenning van een vergoeding heeft ondergetekende aansluiting gezocht bij artikel 90, eerste lid, Sv. Volgens deze bepaling heeft toekenning van een vergoeding van geleden schade «steeds plaats, indien en voorzover daartoe, naar het oordeel van de rechter, alle omstandigheden in aanmerking genomen, gronden van billijkheid aanwezig zijn». Het criterium, zo blijkt uit de rechtspraak, omvat rechtmatig en onrechtmatig optreden. Bij toepassing van een dwangmiddel of uitoefening van een bijzondere bevoegdheid die, gemeten naar de omstandigheden ten tijde van de aanwending, als onrechtmatig moet worden beschouwd, is toekenning van een vergoeding van schade in de regel aan de orde. Bij rechtmatig strafvorderlijk optreden is – onder andere – het gedrag van de betrokkene van belang. Heeft bijvoorbeeld de gewezen verdachte de verdenking van betrokkenheid bij een terroristisch misdrijf aan zichzelf te wijten of is die verdenking, ondanks beëindiging van de zaak zonder oplegging van straf of maatregel, tegen hem blijven bestaan, dan zullen er doorgaans geen gronden van billijkheid aanwezig zijn die tot het vergoeden van de geleden schade nopen.
Niet alleen de gewezen verdachte, maar ook anderen dan de verdachte of gewezen verdachte, kortom derden, kunnen van deze voorgestelde regeling gebruik maken. Voor hen geldt wel dat zij de schade rechtstreeks hebben geleden. Daarmee wordt tot uitdrukking gebracht dat een nauw verband tussen het toegepaste dwangmiddel of de bijzondere bevoegdheid en de geleden schade dient te bestaan. Een voorbeeld ter toelichting: de schade aan eer en goede naam die ouders stellen te hebben geleden doordat bij hun zoon een doorzoeking heeft plaatsgevonden, is geen schade die zij rechtstreeks hebben geleden ten gevolge van de doorzoeking. Uitdrukkelijk is niet beoogd aansluiting te zoeken bij het begrip «rechtstreekse schade» zoals dat onder meer voorkomt in artikel 51a Sv. Voor de toepassing van dat criterium is immers vereist dat de betrokkene is getroffen in een belang dat het geschonden voorschrift beoogt te beschermen. Voor de voorgestelde regeling is echter onrechtmatigheid van de aanwending van het dwangmiddel of de bevoegdheid geen vereiste, zodat evenmin sprake hoeft te zijn van een geschonden strafvorderlijk voorschrift. Indien overigens wel sprake is van onrechtmatig handelen, dan kan de rechter vanzelfsprekend bij de beoordeling of de billijkheid noopt tot het toekennen van een vergoeding de omstandigheid betrekken dat het geschonden voorschrift al dan niet een belang van de verzoeker beschermt.
Anders dan de gewezen verdachte, hoeven derden niet met het indienen van een verzoek te wachten tot de zaak is beëindigd. Zij kunnen al een verzoek indienen binnen drie maanden na de toepassing van het dwangmiddel dan wel binnen drie maanden nadat de uitoefening van de bijzondere bevoegdheid aan hen is genotificeerd of binnen drie maanden nadat zij van de uitoefening daarvan kennis hebben gekregen. Wel moeten dan voorzieningen worden getroffen om te voorkomen dat de behandeling van een verzoek van een derde schade zou toebrengen aan een lopend onderzoek. In de eerste plaats stelt ondergetekende voor, de raadkamer de bevoegdheid te geven om de behandeling uit te stellen, indien het belang van het onderzoek dat vordert. Hij wijst bovendien op de huidige artikelen 23, vijfde lid, en 24, vijfde lid, Sv, die uitzonderingen op de interne openbaarheid in het belang van het onderzoek mogelijk maken. Ten slotte zal de behandeling van het verzoek, anders dan een verzoek van de gewezen verdachte, niet in het openbaar plaatsvinden.
Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, PvdA en Groep Lazrak

Nieuw onderdeel Aa in artikel II
15 (Eerdmans)
Met dit amendement wordt het werven voor de gewapende strijd (jihad) als terroristisch misdrijf gekwalificeerd. Hiermee wordt onder andere beoogd het verzwijgen van ronselpraktijken door personen die daar kennis van hebben (bijvoorbeeld personen die het aanbod van jihadrekruteurs afslaan) strafbaar te maken. Het amendement heeft daarnaast tot doel het werk van rekruteurs moeilijker te maken doordat het benaderen van een persoon ten behoeve van rekrutering een extra risico met zich meebrengt, omdat deze persoon, indien hij/zij weigert niet alleen moreel maar ook strafrechtelijk verplicht wordt dit te melden aan de politie. Het amendement haakt daarmee in op de bepaling in het wetsvoorstel zelf waarmee het verzwijgen van kennis van terroristische misdrijven ingevolge een aanpassing van artikel 135 strafbaar wordt gesteld.
Verworpen. Voor: Groep Wilders, SGP, LPF en groep Nawijn

MOTIES

19 (Weekers c.s.) ter realisering van een conceptwetsvoorstel over vergoeding schade van strafvorderlijk optreden
Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, PvdA, D66, VVD, CDA, ChristenUnie, SGP, LPF en Groep Nawijn